

Arbetsmiljöverket
arbetsmiljoverket@av.se

190313

Remissvar på förslag till föreskrifter om arbetsplatsens utformning

Här följer synpunkter från Astma- och Allergiförbundet på remissen. Generellt sett är vi positiva till remissförslaget som innebär skärpningar av bl a tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning på arbetsplatser och organisatoriska krav på underhåll av bl a lokaler och ventilationssystem. Vissa förtydliganden behövs dock.

Organisatoriska krav:

§22 Bedömning av tillgänglighet.

Vi är positiva till att organisatoriska krav på bedömning av tillgänglighet finns med i förslaget till nya föreskrifter. *I allmänna råd eller vägledning borde dock tydliggöras att arbetsgivare m fl vid nybyggnation och ombyggnation borde sträva efter universellt utformade arbetsplatser som från början är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning i enlighet med FNs konvention för personer med funktionsnedsättning. Annars riskerar det uppstå en diskriminering av personer med funktionsnedsättning om arbetsgivare anser att det blir för kostsamt att anställa personer med funktionsnedsättningar som har behov av anpassningar i den fysiska arbetsmiljön.*

I konsekvensbedömningen till 22§ (7.6.2) nämns att "med ombyggnad menas här sådana förändringar som är så stora att Boverkets regler om krav på tillgänglighet är tillämpliga". *Vi vill påpeka att det ofta görs mindre ombyggnader för att komma undan kravet på tillgänglighet enligt byggreglerna, som inte heller omfattar tillgänglighet för personer med andra funktionsnedsättningar än nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga.*

23§ Kontroll och underhåll:

Vi är positiva till att organisatoriska krav finns med i förslaget till nya föreskrifter, bl a underhåll, rengöring och regelbunden kontroll och underhåll av ventilationssystem. *Det behövs dock tydliggörande och kompletterande vägledning om hur detta bör ske, gärna i allmänna råd.* För att inomhusluften ska bli god behöver bl a filter bytas regelbundet och ventilationskanaler rengöras, samt rutiner och städschema finnas för hur städning ska ske av lokalerna. I Folkhälsomyndighetens allmänna råd om städning i skolor mm på myndighetens webbplats finns bra vägledning om hur städning bör

ske. 1) Det är ett bra underlag att använda vid framtagning av vägledning även för städning på arbetsplatser.

Punkt 3). Det behöver även tydliggöras i allmänt råd eller vägledning att krav på kontroll av underhåll av ventilationssystem kvarstår i föreskrifterna som förut, men om arbetsgivaren kan visa upp godkänd OVK kan denna dokumentation enligt remissförslaget användas istället när Arbetsmiljöverket gör tillsyn. Om en inspektion utförs på en arbetsplats där OVK med godkänt resultat inte har utförts, och arbetsgivaren inte kan visa upp dokumentation ska det tydligt framgå att verket precis som tidigare ställa krav på kontroll. En godkänd OVK innebär exempelvis inte automatiskt att filterbyten gjorts, att kanaler rengjorts mm vilket också behöver ingå i kontrollen av ventilationssystemet.

I allmänna råd till 23§ verkar det ha blivit fel då det hänvisas till kontroll i 5§ 2 och 5§ 3 men antar att det borde vara 23§ 2 och 23§ 3?

Vi anser att det är viktigt att ta med även organisatoriska krav på tillgänglighet i det systematiska arbetsmiljöarbetet – vägledning till dessa föreskrifter behöver därför förtydligas. Exempel på tillgänglighetsproblem som kan uppstå för personer med allergi är när chef eller anställd tar med sin hund till arbetsplatsen, använder parfym eller parfymerade hygienprodukter/tvätt- eller sköljmedel mm eller tar med maträtter med allergen som exempelvis nötter till arbetet. Det behövs tydlig information till arbetsgivare hur de kan förebygga att ohälsa för personer med allergi uppstår på arbetsplatsen.

Hur en arbetsplats ska vara utformad:

§ 33 tillgänglighet och utformning – exempel på egenskaper som gör en arbetsplats tillgänglig för personer med allergi.

Vi är positiva till att det i allmänna råd tas upp exempel på egenskaper som gör en arbetsplats tillgänglig för personer med bl a allergier och att kraven på tillgänglighet skärpts så att olika krav ställs på både befintliga och nya arbetslokaler. Det är viktigt att i de nya föreskrifterna utgå från FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som omfattar alla med funktionsnedsättning - inte bara befintlig nationell lagstiftning, t ex byggregelverket, som endast omfattar tillgänglighet för personer med nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga.

Vi skulle dock även vilja ha en komplettering i de allmänna råden med att lokalerna inte ska ha några fuktskador som kan påverka inomhusmiljön negativt.

Vi anser att det behövs en vägledande text till exemplet om arbetsplatser för personer med allergi som tydligare förklarar vad som menas med kontinuerlig ventilation –

exempelvis att ventilationssystemet bör medge möjlighet att justera luftflödet till en grundnivå som är på hela dygnet (inte stängas av helt).

Idag är heltäckande mattor mm i kontorslandskap ofta ett problem för personer med allergi och annan överkänslighet eftersom de är svårstädade och det blir kostsamt att städa dessa så bra att det inte uppstår ohälsa för dessa personer. Det medför att damm och allergiframkallande ämnen ansamlas i mattorna och med tiden avges till inomhusluften när man går på dem.

Vi vill att Arbetsmiljöverket tydliggör i allmänna råd och/eller vägledning, hur lokaler och inredning mm bör vara utformade så att ansamling av damm motverkas och städning underlättas. Det kan bland annat vara genom att förvara material på ett sådant sätt att städningen inte försvåras, undvika högt belägna horisontella ytor som kan samla damm, undvika textila golv och använda mattor, stoppade möbler, gardiner och annan textil inredning så sparsamt som möjligt. Jämför Folkhälsomyndighetens allmänna råd om städning i skolor 1) och kunskapssammanställning från norska myndigheter – textila golv, inomhusmiljö och hälsoeffekter 2016. 2) I en kompletterande vägledning till föreskriften vore det även bra att ta upp goda exempel på hur lättstädad inredning kan se ut som även samtidigt är akustikdämpande (t ex inte heltäckande matta - istället stegljudsgolv, plattor i tak mm).

§48 Golv och väggar; vi anser att det borde kompletteras i ett allmänt råd till paragrafen att golv och väggar bör vara lättstädade.

Inomhusmiljö och installationer:

§ 116 Luftkvalitet; vi anser att *det är otydligt vad som menas med att luften "så långt som möjligt"* ska vara fri från föroreningar som kan vara skadliga för hälsan. *I allmänt råd till paragrafen skulle vi vilja att det i exemplen på vad som påverkar luftkvaliteten kompletteras med fuktskador och kemiska emissioner från byggmaterial. I konsekvensbedömningen nämns att under åren 2007-2012 inrapporterades drygt 4000 arbetssjukdomar orsakade av inomhusmiljön där ventilation, fukt och mögel är avgörande faktorer. Här behövs även kompletterande vägledning om vad som kan göras om inomhusmiljöproblem upptäcks på en arbetsplats – t ex hänvisning till Arbetsmiljöverkets stöd för utformning av handlingsplan vid byggnadsrelaterade hälsobesvär.3)*

Ytterligare en fråga som vi anser borde regleras i föreskrifter eller allmänt råd är att ventilationen inte borde få stängas av helt för energihushållning på kvällar/nätter mm i skolor, förskolor och liknande. Behovsstyrd ventilation där luftflödena reduceras när ingen är där är ok – men luftkvaliteten riskerar påverkas och risken för fuktproblem i väggkonstruktioner, luftfilter mm ökar när ventilationen stängs av helt. Detta krav bör

åtminstone ställas på lokaler med nya ventilationssystem där det finns möjlighet att behovsstyra ventilationen (se även § 33). 4)

§ 117, pkt 2 Ventilation: vi anser att det fortfarande är otydligt vad som menas med att föroreningar inte sprids mellan olika lokaler. I allmänt råd bör kompletteras med ett förtydligande att överluft normalt anordnas från rum med högre krav på luftkvalitet till sådana med lägre krav.

Bakgrund

Astma- och Allergiförbundet är en intresseorganisation som tillvaratar intressen för personer med allergisjukdom. Organisationen har idag ca 18 000 medlemmar och ingår i Funktionsrätt Sverige. Allergi och annan överkänslighet har ökat under de senaste decennierna och tillhör numera våra mest utbredda kroniska sjukdomar. Ungefär vart tredje barn har pågående allergisjukdom och ca 9 % av barnen har läkardiagnosticerad astma - en ökning med 50 % sedan 2003 då andelen var 6 %. 5)

45 % av den vuxna befolkningen uppger att de har allergi eller känslighet mot olika allergiframkallande ämnen som pollen eller pälsdjur och nästan 10% av den vuxna befolkningen har läkardiagnosticerad astma. 6)

Maritha Sedvallson
ordförande
Astma- och Allergiförbundet

Källor:

- 1) Folkhälsomyndighetens allmänna råd om städning i skolor, förskolor och fritidshem (FoHMFS 2014:19).
- 2) Kunskapssammanställning Textila golv, inomhusmiljö och hälsoeffekter 2016;
<https://astmaoallergiforbundet.se/wp-content/uploads/2018/11/Textila-golv-inomhusmilj---och-h--lsoeffekter.pdf>
- 3) Stöd för utformning av byggnadsrelaterade hälsobesvär, Arbetsmiljöverket;
<https://www.av.se/globalassets/filer/inomhusmiljo/inomhusmiljo-byggnadsrelaterade-halsobesvar-stod-for-handlingsplan.pdf?hl=%20inomhusmilj%C3%B6problem>
- 4) Rapport Åtgärder för att förbättra tilluftens kvalitet på kontor, IVL 2014;
<https://www.ivl.se/download/18.343dc99d14e8bb0f58b7695/1445517687767/B2166-P.pdf>
- 5) Miljöhälsorapport 2013 (barn), Institutet för Miljömedicin och Karolinska Institutet
- 6) Miljöhälsorapport 2017 (vuxna), Folkhälsomyndigheten och Karolinska Institutet